

REFERAT Natur-, Miljø- og Klimaudvalget d. 25-11-2022

Mødedato Fredag d. 25. november 2022 kl. 13:00

Mødested Mødelokale 187

Indholdsfortegnelse

Klimatilpasningsprojekt for Holstebro by - Afgørelse fra klagenævn.....	3
Lukket: Underskrift af beslutningsprotokol.....	6

Punkt 1: Klimatilpasningsprojekt for Holstebro by - Afgørelse fra klagenævn

06.00.07-P20-1-21

Sagsfremstilling

AD/TM/LT - NMK-ØK

Siden 2011 har kommunen arbejdet med at løse klimaudfordringer for Holstebro midtby. Fra 2011 til 2015 er forskellige modeller blevet undersøgt. Målet har været at finde en løsning, så midtbyen kan sikres mod en "100-årshændelse" fremskrevet til et klimascenarie i år 2100. Med dette som kriterie blev det i 2015 besluttet at arbejde videre med en løsning, hvor vandtilbageholdelse i henholdsvis Vandkraftsøen og ådalen blev kombineret med et højvandselement ved Vigen. Denne løsning var beregnet til at kunne opmagasinere de 4,5 mio m³ fra det samlede opland, som optimalt kan håndteres umiddelbart opstrøms byen.

Projektet skulle beskytte Holstebro midtby mod oversvømmelser fra Storå og er den centrale løsning i risikostyringsplanen, som Holstebro Kommune er forpligtiget til at lave efter EU's oversvømmelsesdirektiv.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved afgørelse af 16. november 2022 ophævet Holstebro Kommunes afgørelse af 12. juli 2021 om VVM-tilladelse til anlæg og drift af klimatilpasningsanlæg i Storådalen, Vandkraftssøen og Holstebro By og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Den løsning, der har været arbejdet med, søger at balancere mange hensyn. Først og fremmest hensynet til det, som skal beskyttes mod oversvømmelser – nemlig Holstebro Midtby.

Arealerne i Vandkraftsøen og i ådalen opstrøms Vandkraftsøen blev valgt til vandmagasinering, fordi både sø og hele ådalen i forvejen er dækket af vand, når hændelser opstår. Logikken her har været at undgå at inddrage større arealer end højest nødvendigt og derigennem minimere påvirkning.

Selv om det i forvejen er vanddækkede arealer, er hensyn til vandmiljøet i Storå og Vandkraftsøen, som er beskyttet af vandrammedirektiv og vandløbslovgivning, søgt indarbejdet. Hensyn til beskyttet natur i ådalen, som i stor grad i forvejen er påvirket af oversvømmelser, er indarbejdet med kompenserende foranstaltninger og udlæg af nye arealer til natur. Hensyn til kulturarv ved Tvis Kloster, som ligger nær vandmagasinerings-mulighederne. Hensyn til landskabet i ådalen ved et tilpasset bygværk. Og endelig hensyn til, at plante- og dyrelivet i åen påvirkes mindst muligt i såvel etableringsfasen og når projektet er realiseret ved hjælp af en samlet styringsstrategi, som sikrer, at anvendelsen af vandopmagasinering og de afledte effekter minimeres ved at "fordele" konsekvenserne.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skriver i deres afgørelse, at de har fundet "væsentlige retlige mangler" på 3 områder. Denne terminologi anvendes om dokumentationsmangler som omhandler:

- 1) Påvirkning af målsatte overfladevandområder i forhold til risiko for forringelse af kvalitetselementer efter vandrammedirektivet, herunder sedimenttransport til fjorden og dokumentation for påvirkning af gydebanker.
- 2) At det på det foreliggende grundlag ikke er usandsynligt, at projektet kan være i drift i perioden for smoltnedtrækket, og at det derfor ikke kan udelukkes, at projektet potentielt kan påvirke den næste generation af fisk.
- 3) Påvirkning af bilag IV-arter (birkemus). Nævnet vurderer, at det ikke med tilstrækkelig sikkerhed kan udelukkes, at der i Storådalen øst for Holstebro findes yngle- eller rasteområder for birkemus, som i projektets aktive driftsfase vil blive oversvømmet.

Som en del af afgørelsen har Nævnet yderligere anført en række forhold, som Holstebro Kommune skal tage i betragtning i forbindelse med en fornyet behandling af sagen.

På mødet vil Teknik og Miljø redegøre nærmere for de vurderinger, som er i klagenævnsafgørelsen. I forhold til de "væsentlige retlige mangler" skal følgende fremhæves, fordi det har betydning for vurderingen af mulighederne for det videre arbejde med projektet:

- Det fremgår af den samlede beskrivelse, at i forhold til påvirkninger af vandområder, så skal selv en kortvarig påvirkning, som der er lagt op til med et anlæg i drift i få dage med års mellemrum, vurderes ud fra en lav tærskel for

påvirkning; Både for de konkrete strækninger og for vandområderne som et hele. Påvirkningen fra lukning i korte perioder skal desuden ses kumulativt med den fuldstændige spærring som Vandkraftsøen udgør. Desuden beskrives det, at der ikke kan vægtes samfundsmæssige begrundelser i relation til risikoen for en forringelse af vandområdernes tilstand.

- I forhold til bilag 4 arter så skal der, på trods af at der ikke er fundet Birkemus opstrøms i det pågældende areal, ikke alene gennemføres fornyede undersøgelser, men også vurderes på ådalens økologiske funktion for denne art. Dette uanset om den er fundet eller ej. Idet Birkemusen er fundet i ådalen Vest for byen, så vurderes der ikke at der kan laves en dokumentation, der udelukker en påvirkning.

Disse vurderinger tydeliggør, at naturhensynet i klagenævnets afgørelse vægter over den beskyttelsesforpligtigelse for byen, som følger af oversvømmelsesdirektivet, og at varighed af og årstiden for påvirkning er uden væsentlig betydning. Balanceringen af alle de beskyttelseshensyn til vandmiljø, tør natur, kulturarv m.v. ses heller ikke at være vægtet i afgørelsen.

Det står også klart, at det supplerende undersøgelsesniveau, som der lægges op til for evt. videre arbejde, er af omfattende omfang, og vurderes efter drøftelse med ekstern rådgiver at være en skærpelse af praksis på undersøgelsesniveau. De yderligere undersøgelser kan ikke garanteres at give ny viden, som kan bane vej for projektet. Som eksempel på detailniveauet i afgørelsen kan fremhæves, at Miljø- og Fødevareklagenævnet problematiserer, at der er uoverensstemmelser i afgørelser og VVM-redegørelse, fordi der omtales anvendelse med års mellemrum i 10-12 dage og andre steder i de samme dokumenter beskrives anvendelse i én til to uger ad gangen. Selv om man lægger til grund, at anlægget, når det ikke er i brug, ikke udgør et problem for vandmiljø eller natur, så udgør det tilsyneladende et problem, at der kan være usikkerhed på et par dages anvendelse, op imod at der kan gå år imellem anlægget skal tages i brug. Dertil kommer, at den årstid, hvor anlægget erfaringsmæssigt vil være i brug, kun med minimal sandsynlighed kolliderer med nedgang af smolt. Endvidere vil vandrende fisk, allerede som følge af den meget stærke strøm, stoppe vandringen og søge læ for strømmen de dage, hvor anlægget er i drift.

Den lovgivning, som er i spil i relation til bilag IV arter og vandmiljø i sagens videre behandling, er med ophæng i EU-lovgivning. En proces for ændring af denne må i udgangspunktet anses for at tage en længere årrække. Klagenævnet fremhæver i deres afgørelse, at der findes undtagelsesbestemmelser, som Holstebro Kommune evt kan gøre brug af. Dette vil kræve minister involvering.

Teknik og Miljø vurderer, at det med afgørelsen og de supplerende undersøgelser, som skal gennemføres, samt sagsbehandling for evt undtagelsesbestemmelser, må forventes, at der vil gå flere år for afklaring af disse ting.

På den baggrund anbefales det, at igangværende opgaver omkring projektering på projektet stoppes, indtil det er afklaret, om der kan banes en vej for dette. Der skal også tages stilling til hvad der videre skal ske med planlægning for naturkompenserende foranstaltninger og de betingede lodsejraftaler, som er lavet for udvalgte delarealer.

Teknik og Miljø gør opmærksom på, at den løsning som Danmarks Naturfredningsforening i forbindelse med foreningens klage har peget på med udnyttelse af lavbundsarealer, fortsat ikke er en brugbar model, som det blev konkluderet i VVM-redegørelsen. Aktuell viden indhentet i relation til arbejdet i Storåkomiteen, understøtter yderligere denne konklusion.

Danmarks Naturfredningsforening har via pressen før og efter klagenævnets afgørelse, beklaget kommunens manglende vilje til dialog, hvorfor det blev fundet nødvendigt med at bremse projektet via klage. Med baggrund heri finder forvaltningen det nødvendigt at påpege, at der to gange i den forberedende proces blev forsøgt at starte en dialog via en aftale med direktøren for Danmarks Naturfredningsforening om møder om sagen. Direktør for Teknik og Miljø Anders Debel og Natur- og Miljøchef Torben Mølgaard er to gange mødt op til aftalte møder i foreningens hovedkontor i København. Begge gange uden at direktør Lars Midtby dukkede op. Og begge gange med et udfald, hvor Danmarks Naturfredningsforenings medarbejdere ikke viste megen interesse eller forståelse for opgavens kompleksitet og alle de andre interesser, det er kommunens opgave at holde for øje.

Idet Danmarks Naturfredningsforening alene var fokuseret på, at Holstebro Kommune skulle arbejde med en løsning i form af vådlægning af lavbundsarealer i hele Storåoplandet, synes der ikke at være grundlag for videre dialog, idet den løsning allerede i de indledende forundersøgelser var vurderet ubrugelig og i øvrigt urealiserbar. En vurdering som i øvrigt er yderligere underbygget via viden fra arbejdet i Storåkomiteen.

Ydermere skal det understreges, at Holstebro Kommune også har deltaget i et møde med Danmarks Naturfredningsforenings præsident Maria Reumert Gjerding, uden at dette førte til nye muligheder for dialog om en løsning, som rent faktisk kunne leve op til Holstebro Kommunes forpligtigelse efter oversvømmelsesdirektivet. Muligheden for mødet blev tilvejebragt via SAGRO.

Med baggrund i sagens oplysninger lægges der op til en drøftelse med udvalget om ønskerne til det videre arbejde i relation til den uændrede forpligtigelse til at sikre en plan for beskyttelsen af Holstebro by, som det er pålagt via oversvømmelsesdirektivet.

Indstilling

Det indstilles, at Natur- Miljø- og Klimaudvalget drøfter sagen og videresender den til orientering i Økonomiudvalget.

Beslutning

Udvalget drøftede sagen. Sagen videresendes til orientering i Økonomiudvalget.

Punkt 2: Lukket: Underskrift af beslutningsprotokol

00.01.53-P35-1-21